

Rola zadrzewień w krajobrazie rolniczym

kształtowanie zieleni uwzględniające wymogi przestrzenne oraz zachowania bioróżnorodności na obszarach wiejskich

Artur Golis

Zespół Parków Krajobrazowych
Województwa Wielkopolskiego

Konferencja

pn. „Zadrzewienia na obszarach
wiejskich dla ochrony bioróżnorodności
i klimatu – jak integrować społeczności
lokalne wokół tych działań”

Poznań, dnia 16 października 2017 r.

Wydarzenie jest realizowane w ramach projektu „Zadrzewienia śródpolne dla ochrony bioróżnorodności i klimatu” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

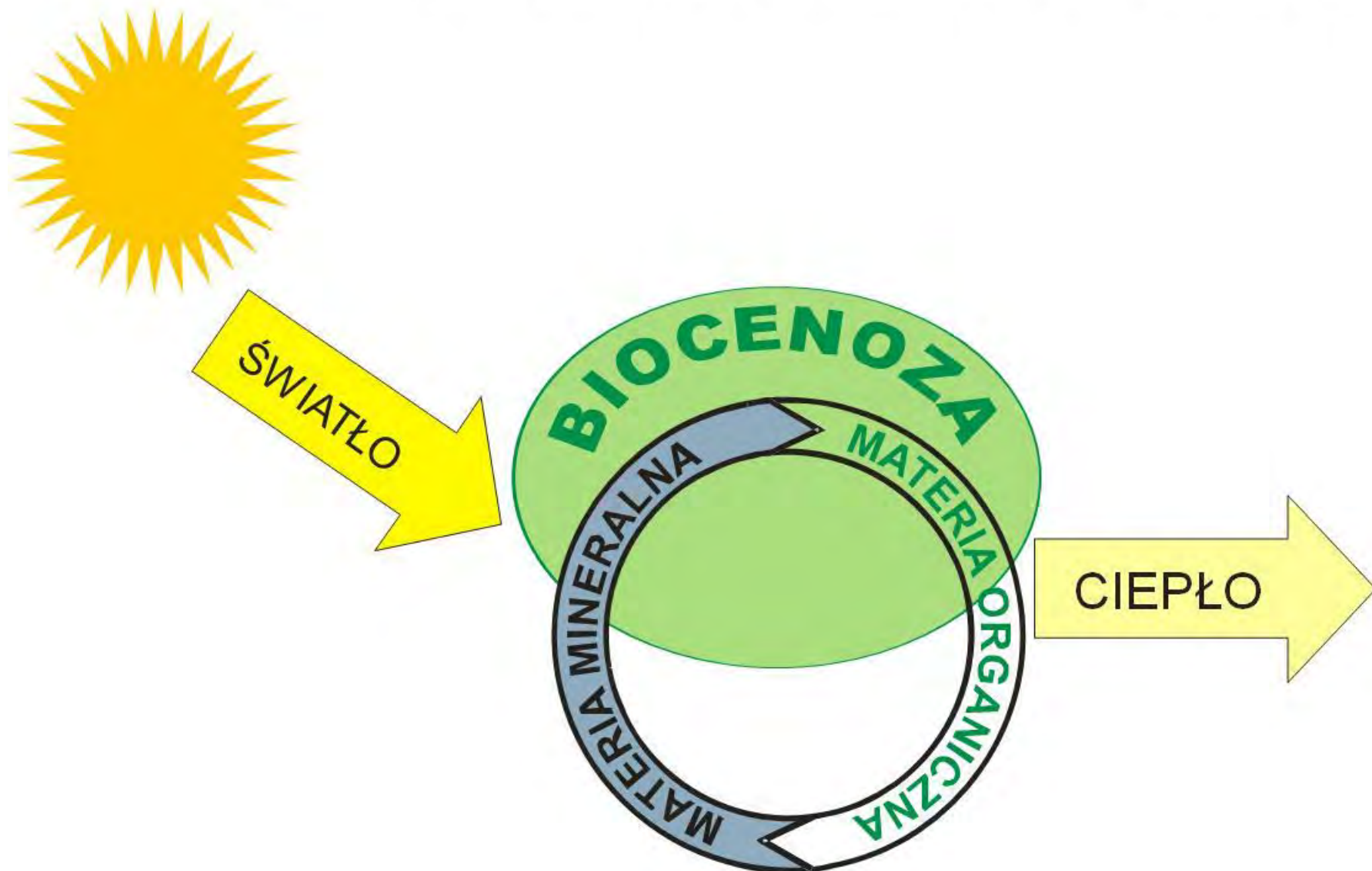

Fot. D. Mendyk

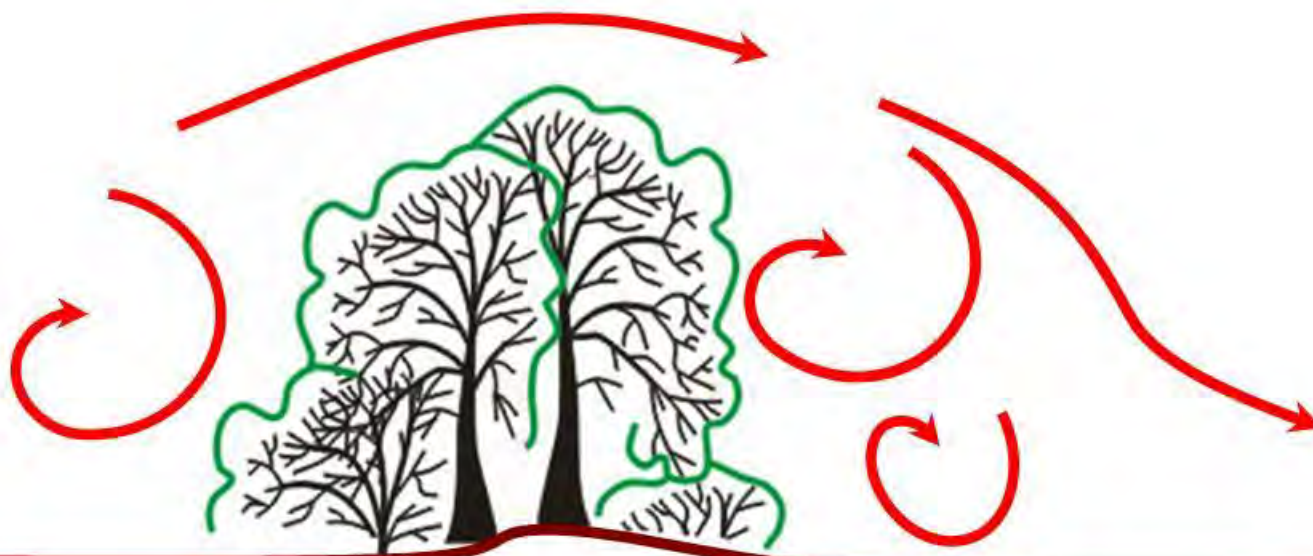
Zadrzewienia

- **Drzewa i krzewy rosnące poza lasem;**
- **Wysoka roślinność wśród pól, łąk, zabudowań, wzdłuż dróg, miedz oraz linii brzegowych zbiorników lub cieków;**
- **To również towarzyszące drzewom zioła, grzyby i zwierzęta;**
- **Wraz z glebą stanowią funkcjonalny system wzajemnych oddziaływań i powiązań elementów ożywionych i nieożywionych.**

ZADRZEWIENIE JEST EKOSYSTEMEM

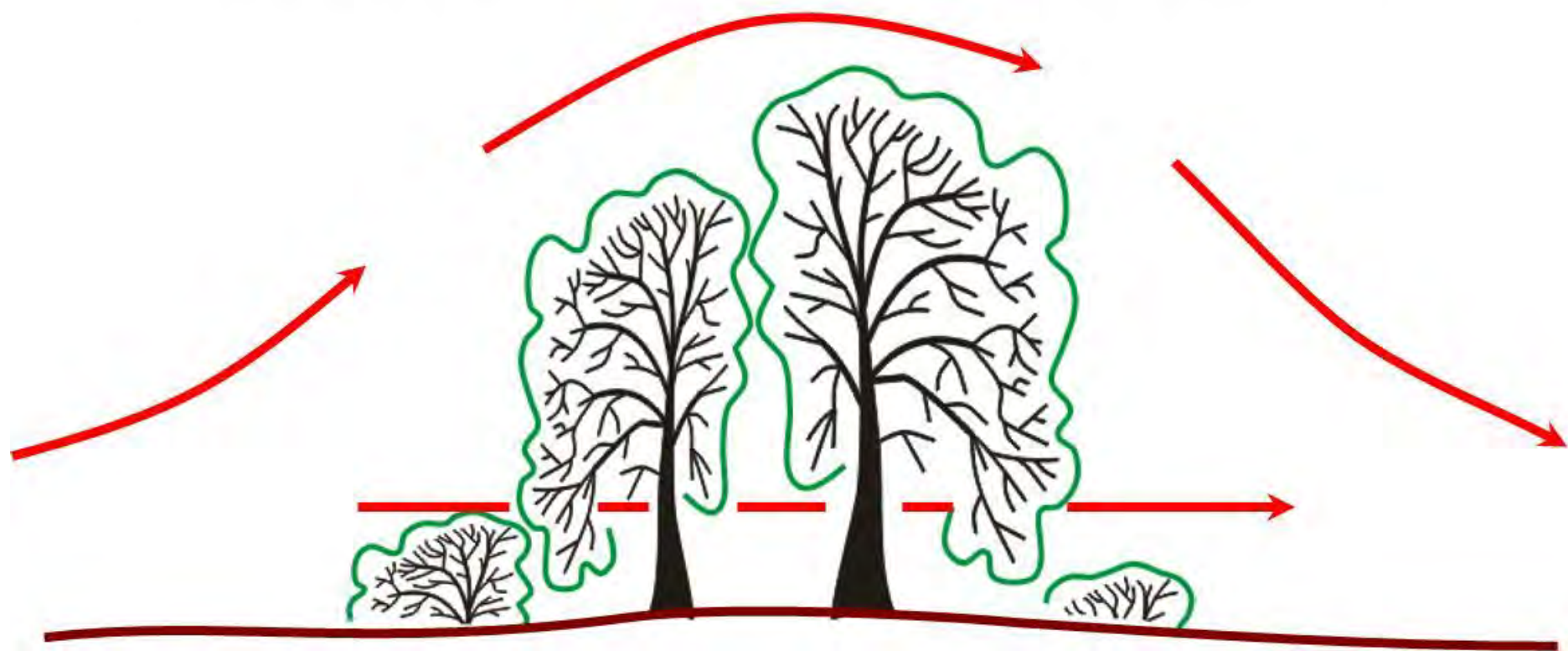

Zadrzewienie zbyt zwarte powoduje zawirowania wiatru

Wyleganie upraw

Prawidłowa budowa zadrzewienia przeciwwietrznego – średnie zwarcie

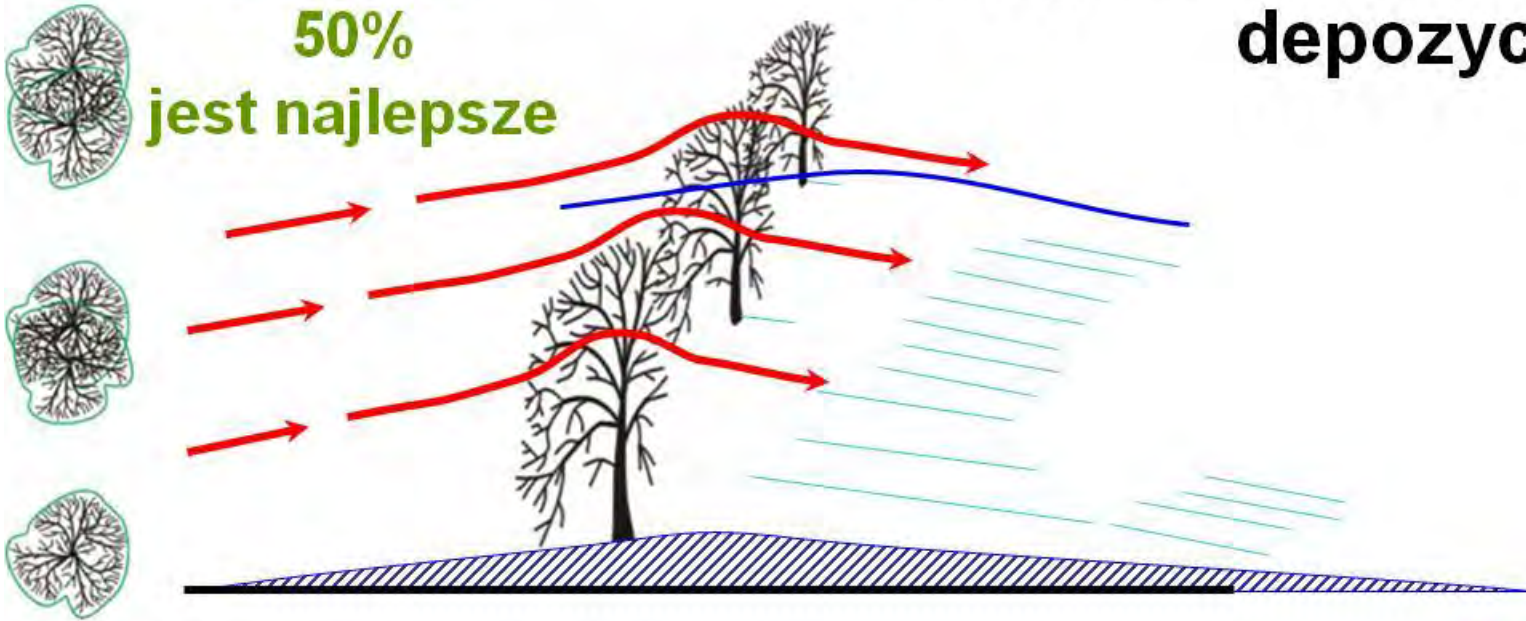

Zadrzewienia chronią uprawy i inwentarz przed wychładzającym działaniem wiatru

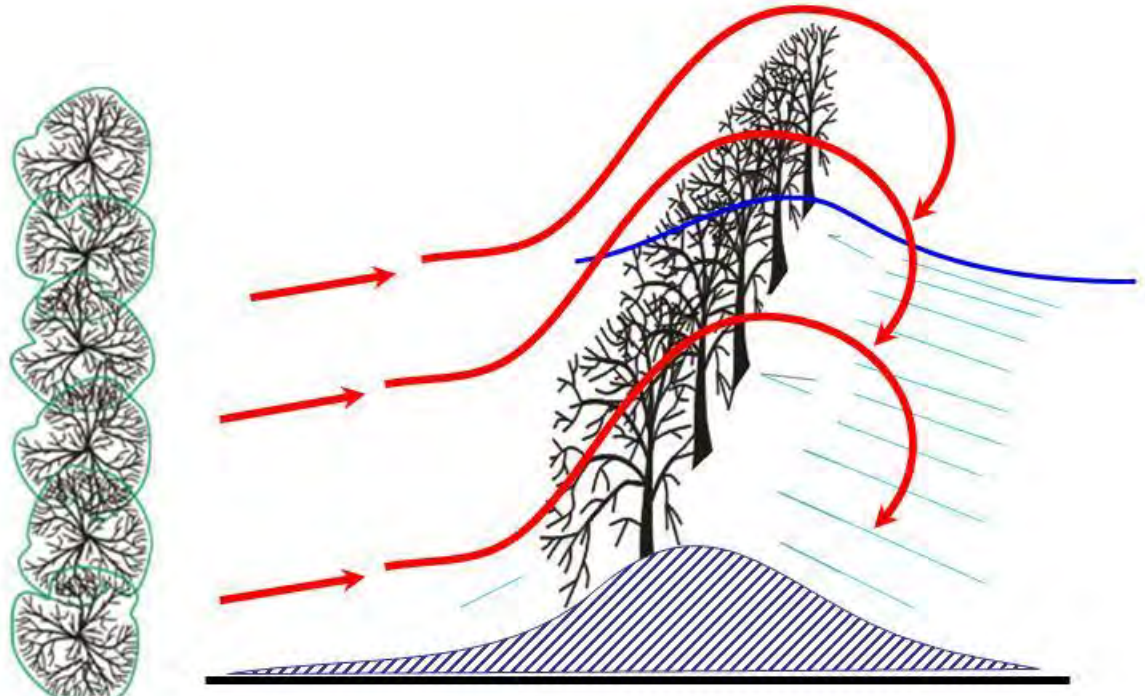

Wpływ na równomierność depozycji śniegu

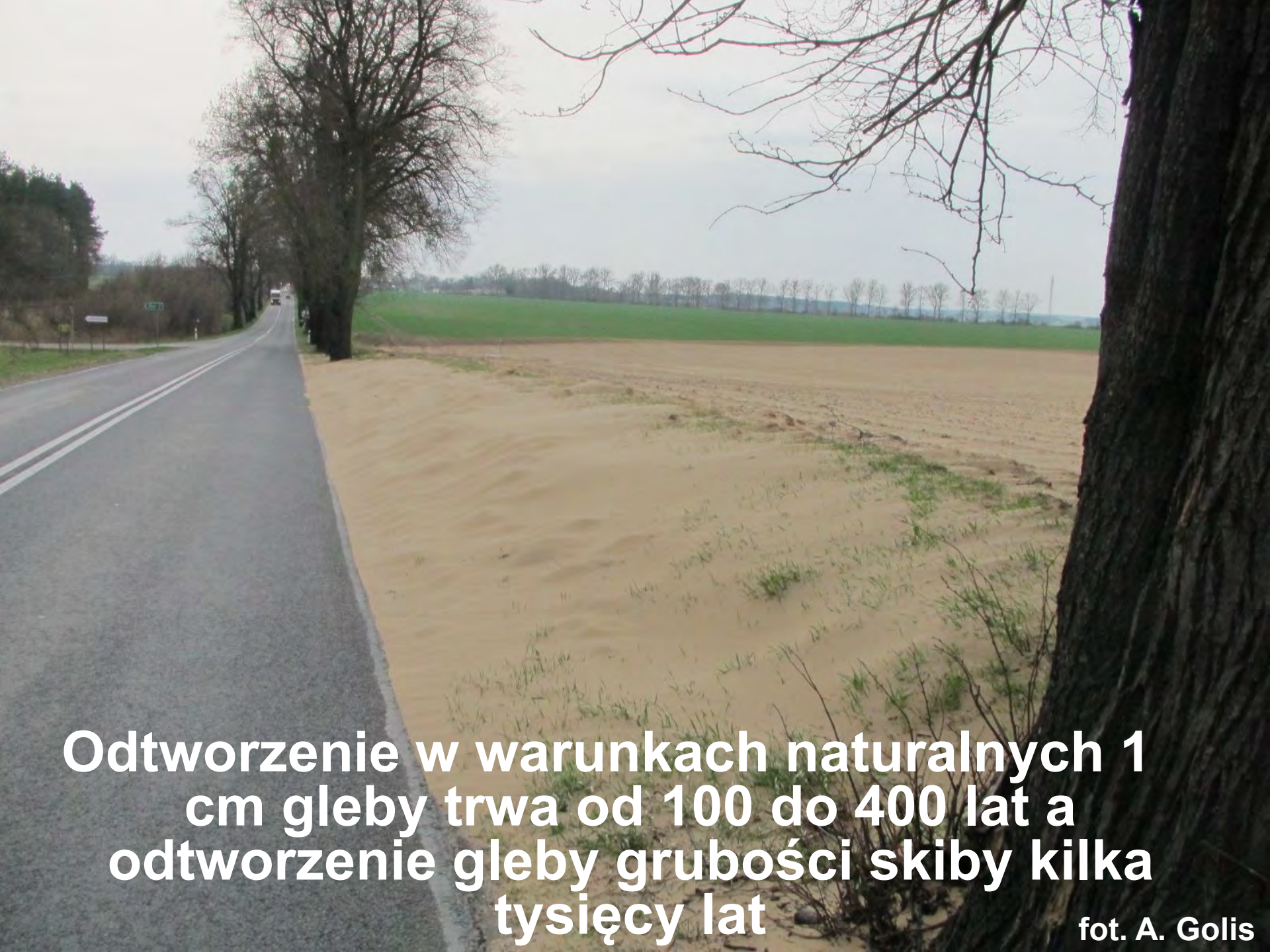
Zwarcie
50%
jest najlepsze

Zbyt duże
zwarcie

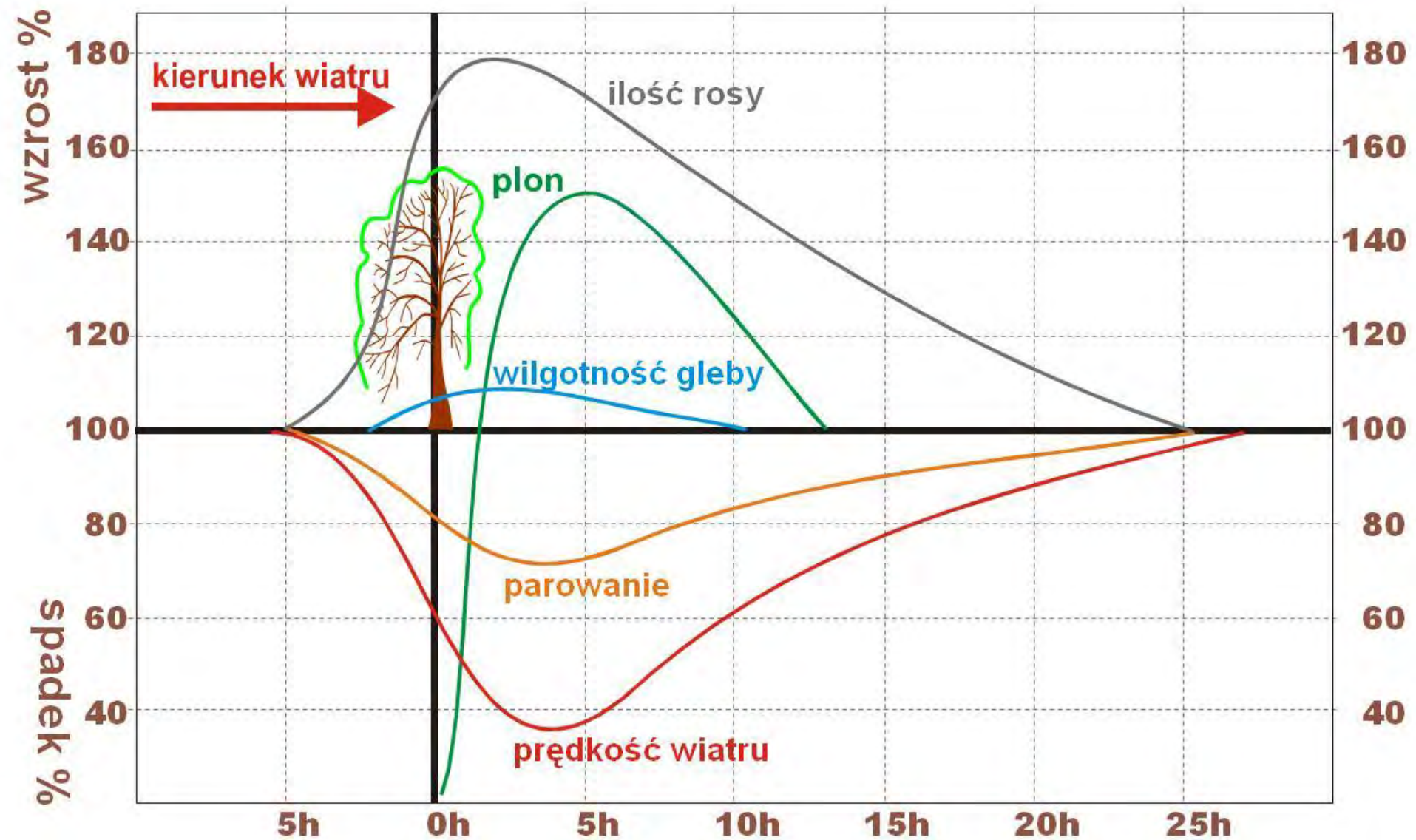

**Odtworzenie w warunkach naturalnych 1
cm gleby trwa od 100 do 400 lat a
odtworzenie gleby grubości skiby kilka
tysięcy lat**

fot. A. Golis

Bioróżnorodność (różnorodność biologiczna)

α

Na poziomie genetycznym w ramach gatunku
(wewnątrzgatunkowa)

β

Na poziomie liczby gatunków w ramach obszaru
(międzygatunkowa)

γ

Na poziomie zbiorowisk- liczby i wykształcenia
(ponadgatunkowa)

Zadrzewienia pełnią ważną funkcję ochrony różnorodności biologicznej

Stanowią siedlisko bytowania roślin, grzybów i zwierząt

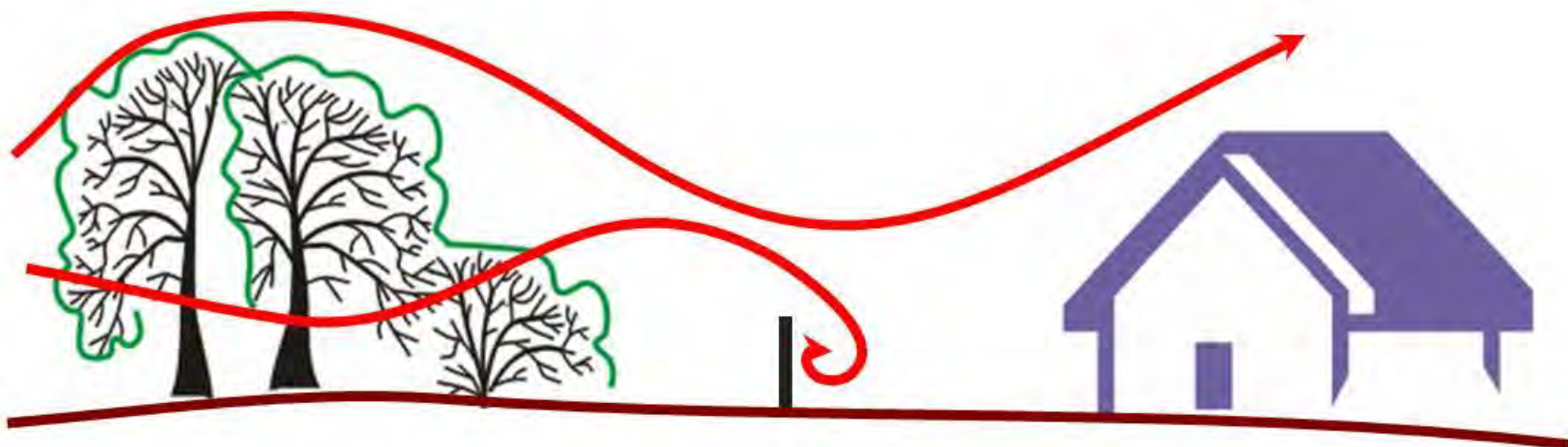
Dla gatunków cennych – chronionych, zagrożonych i pożytecznych stanowią ostoję

Zadrzewienia pełnią rolę korytarzy ekologicznych dla przemieszczania się organizmów

Zadrzewienia pełnią rolę tzw. „stepping stones” dla przemieszczania się organizmów

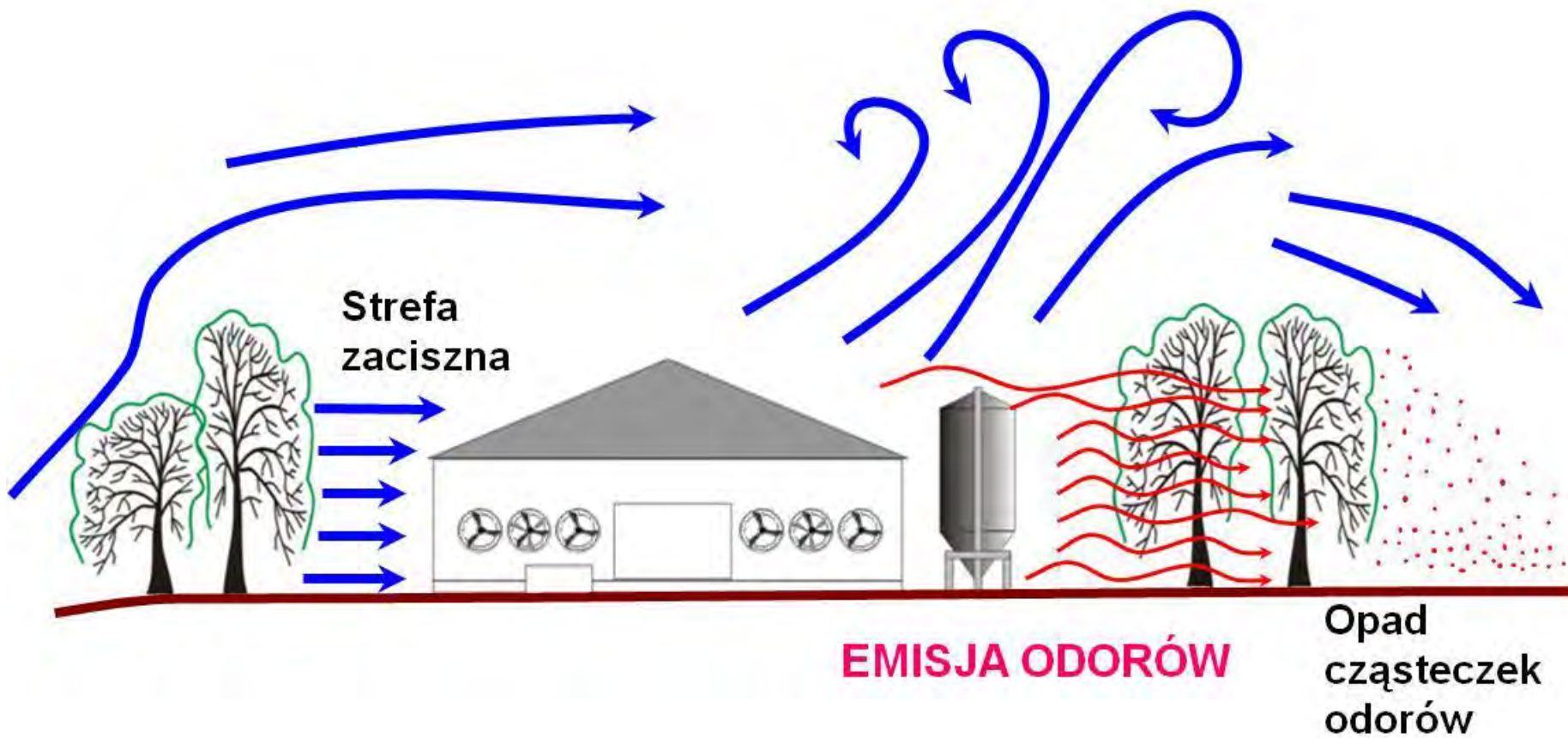
Dla zwierząt pełnią funkcję refugium (remizy)

Zadrzewienia chronią zabudowania przed wiatrem

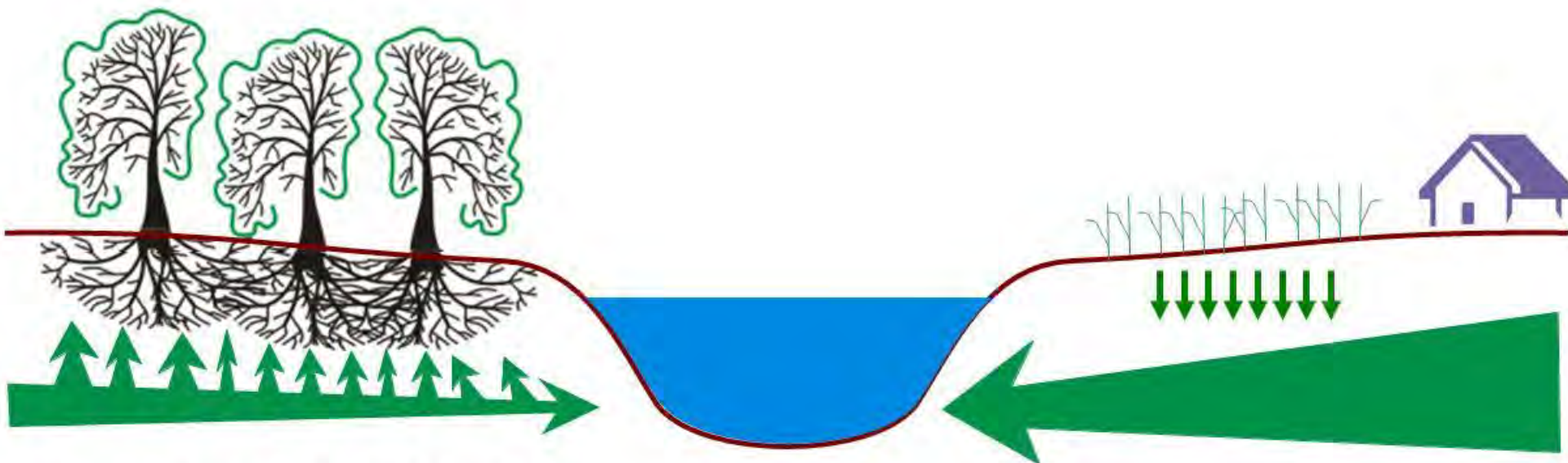
**Najlepszy efekt uzyskujemy sadząc zadrzewienie
w odległości równej
1 – 3x wysokości domu**

Rola zadrzewień w ograniczaniu uciążliwych zapachów

Schemat przechwytywania zanieczyszczeń obszarowych przez zadrzewienia

SPŁYW SUBSTANCJI BIOGENNYCH
W DUŻEJ CZĘŚCI
WYCHWYTYWANYCH PRZEZ
ZADRZEWIENIA WZDŁUŻ LINII
BRZEGOWYCH ZBIORNIKÓW

INTENSYWNY NIEOGRANICZONY
SPŁYW SUBSTANCJI BIOGENNYCH

fot. A. Golis

**Zadrzewienia stanowią
istotną bazę
pokarmową dla
zwierząt roślino-
i wielożernych,
zwłaszcza dla ptaków**

fot. A. Golis

KORYTKO EKOLOGICZNY I STEPPING STONES

KOMPLEKS LEŚNY A

KOMPLEKS LEŚNY B

BARIERA PRZESTRZENI:
ODLEGŁOŚĆ,
DRAPIEŻNIK

50 m

200 m

150 m

250 m

50 m

150 m

50 m

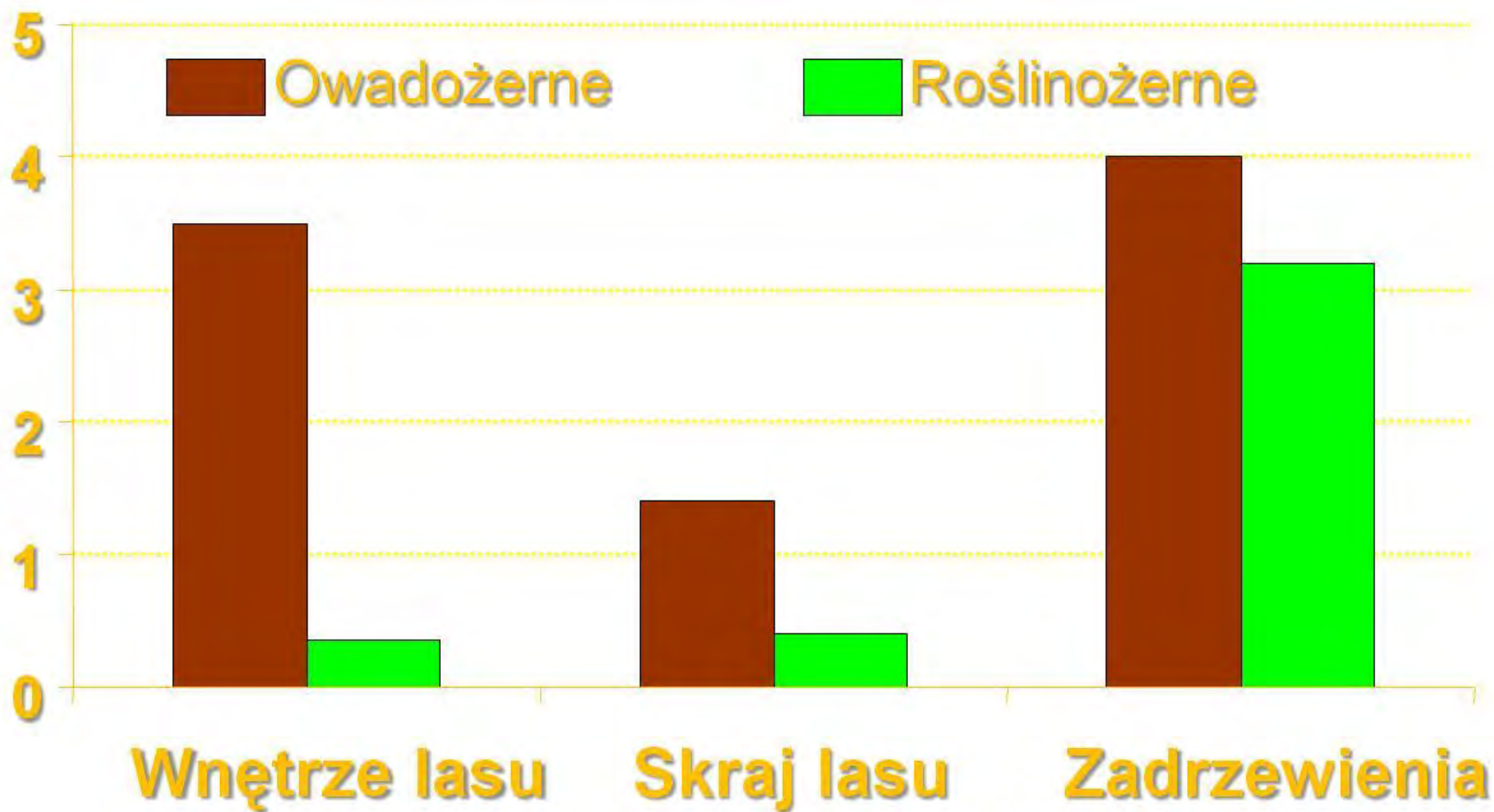

150 m

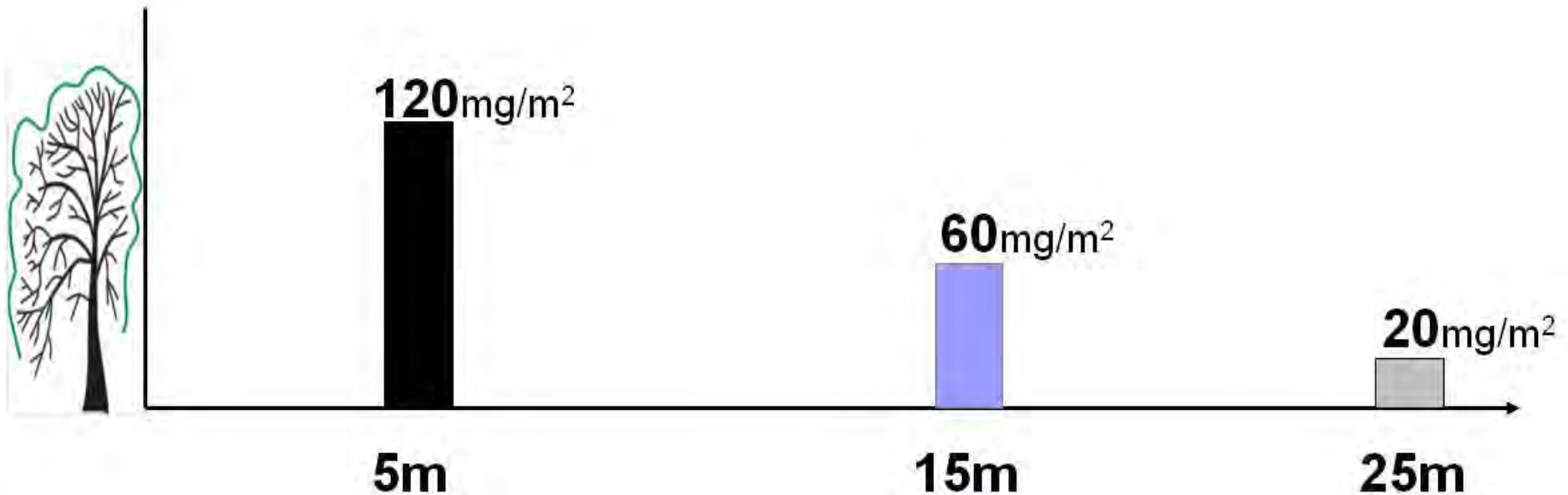
Odległość przenikania zwierząt z zadrzewień

Ptaki żerujących zimą w lasach i zadrzewieniach liczba osobników na 1 ha

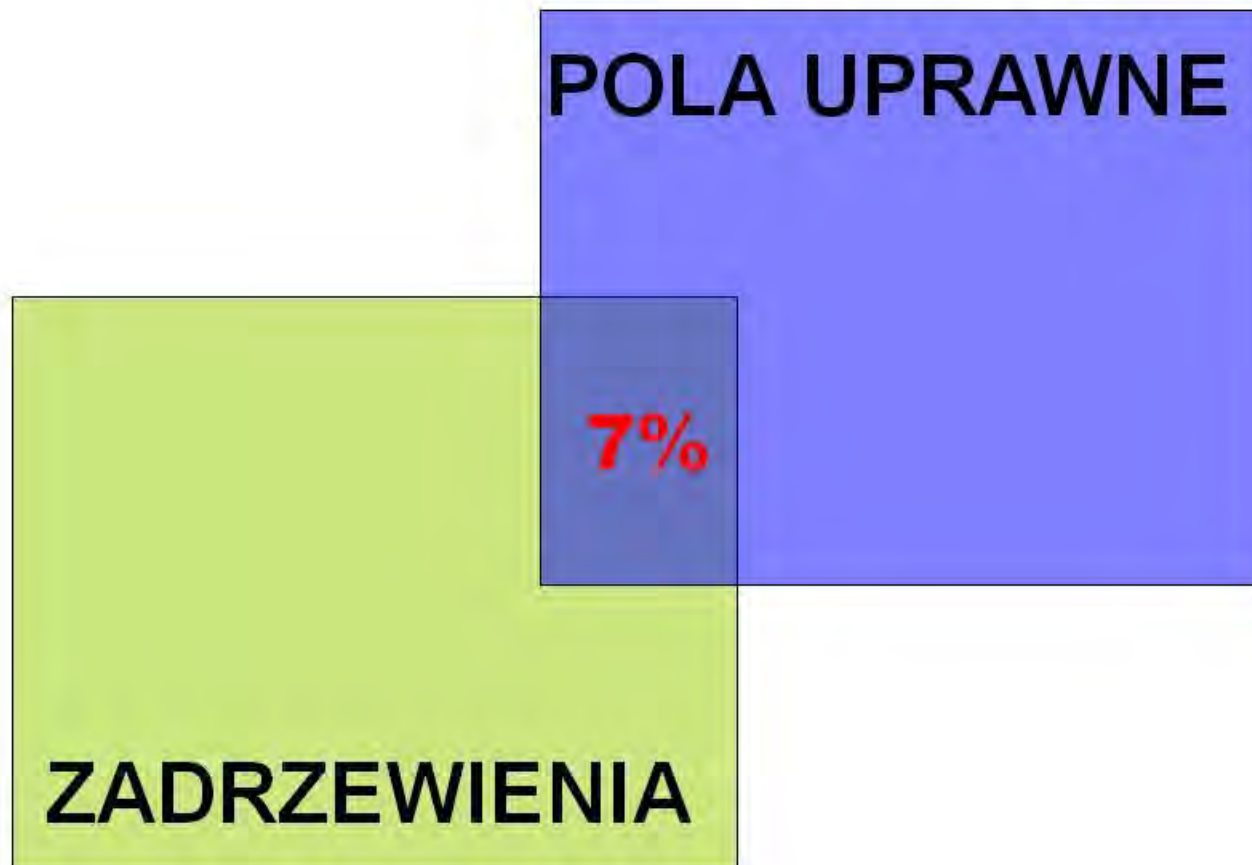

Źródło: K. Kujawa 1995

Biomasa owadów w strefie styku pola z zadrzewieniem

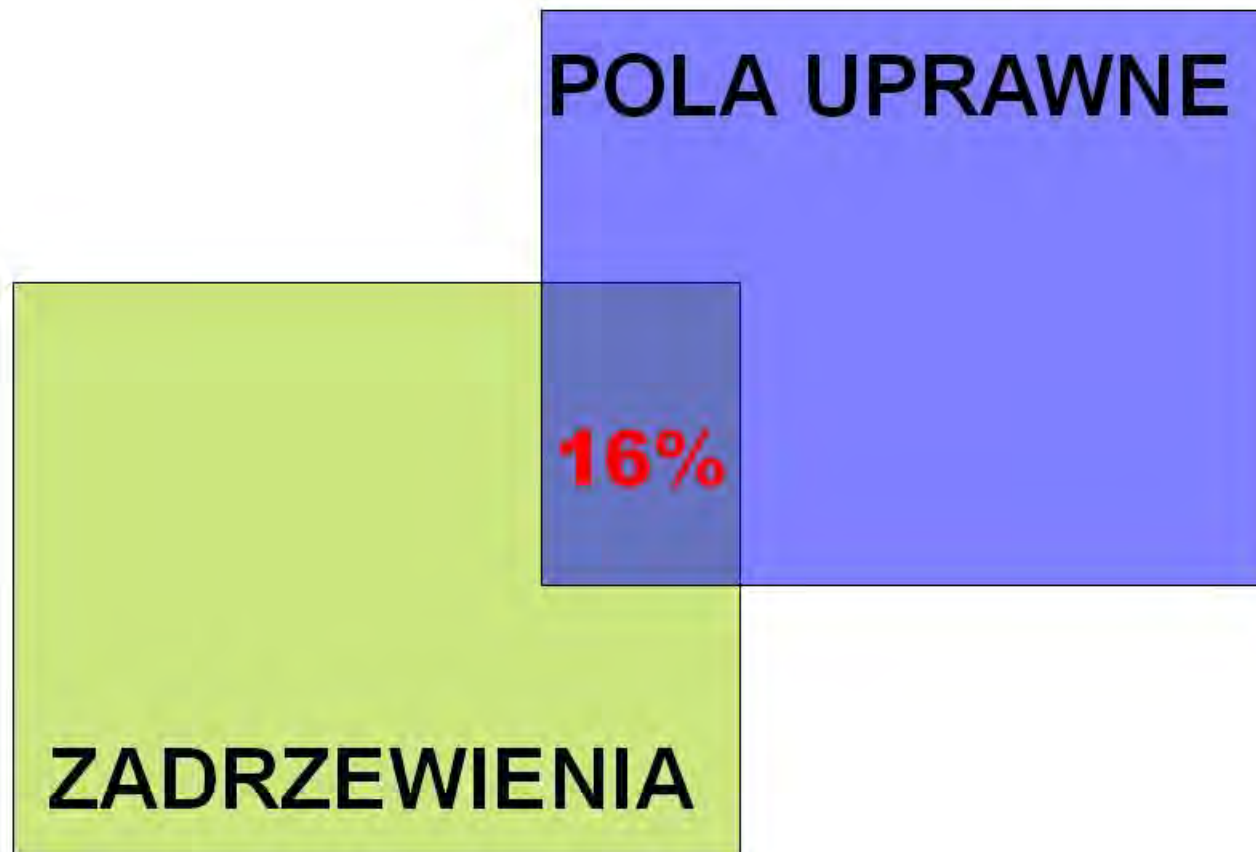

**Czy owady żyjące w zadrzewieniach
mogą zagrażać uprawom rolnym ?**

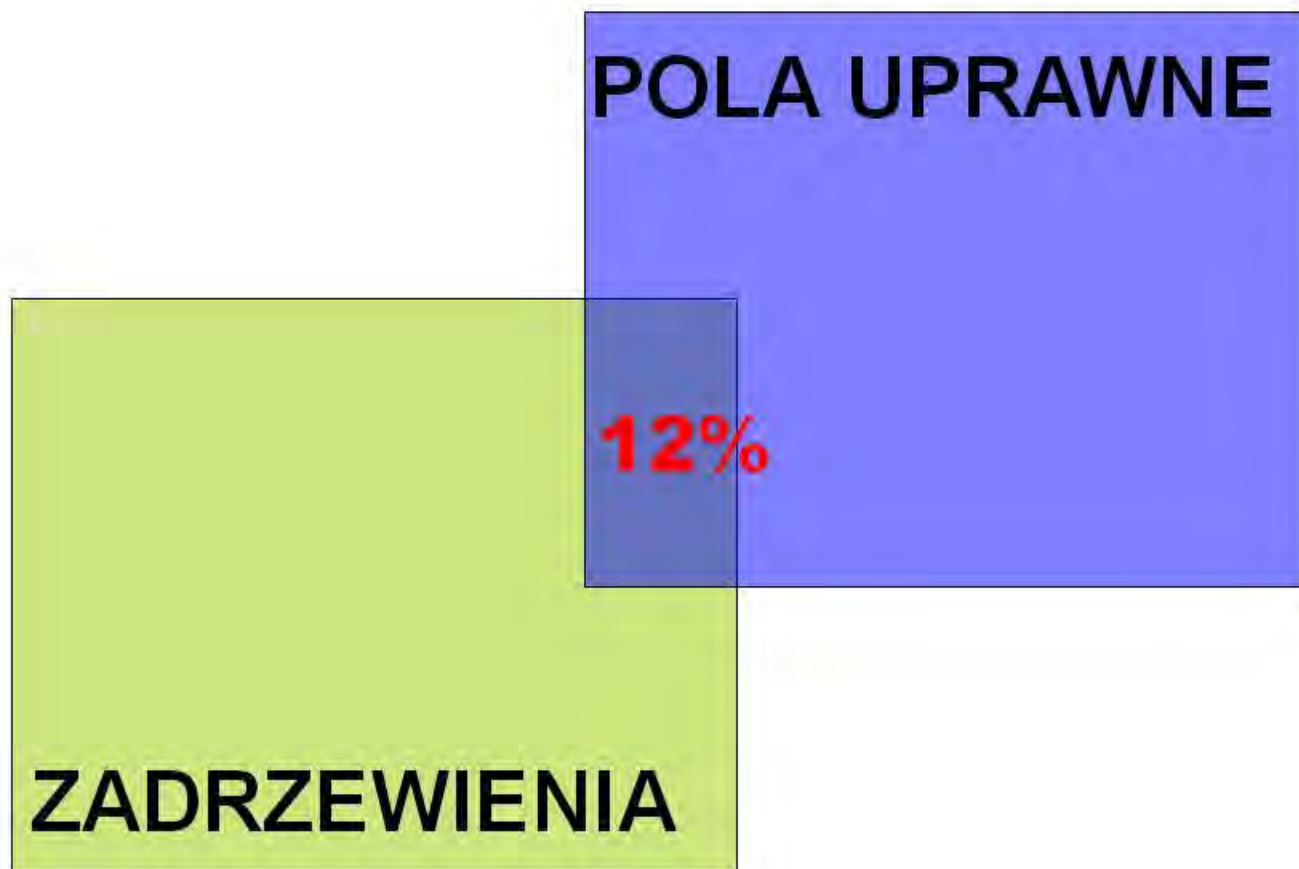

Czy rośliny rosnące w zadrzewieniach mogą zagrażać uprawom rolnym ?

Czy mikroorganizmy występujące na drzewach i krzewach zadrzewień mogą zagrażać uprawom rolnym ?

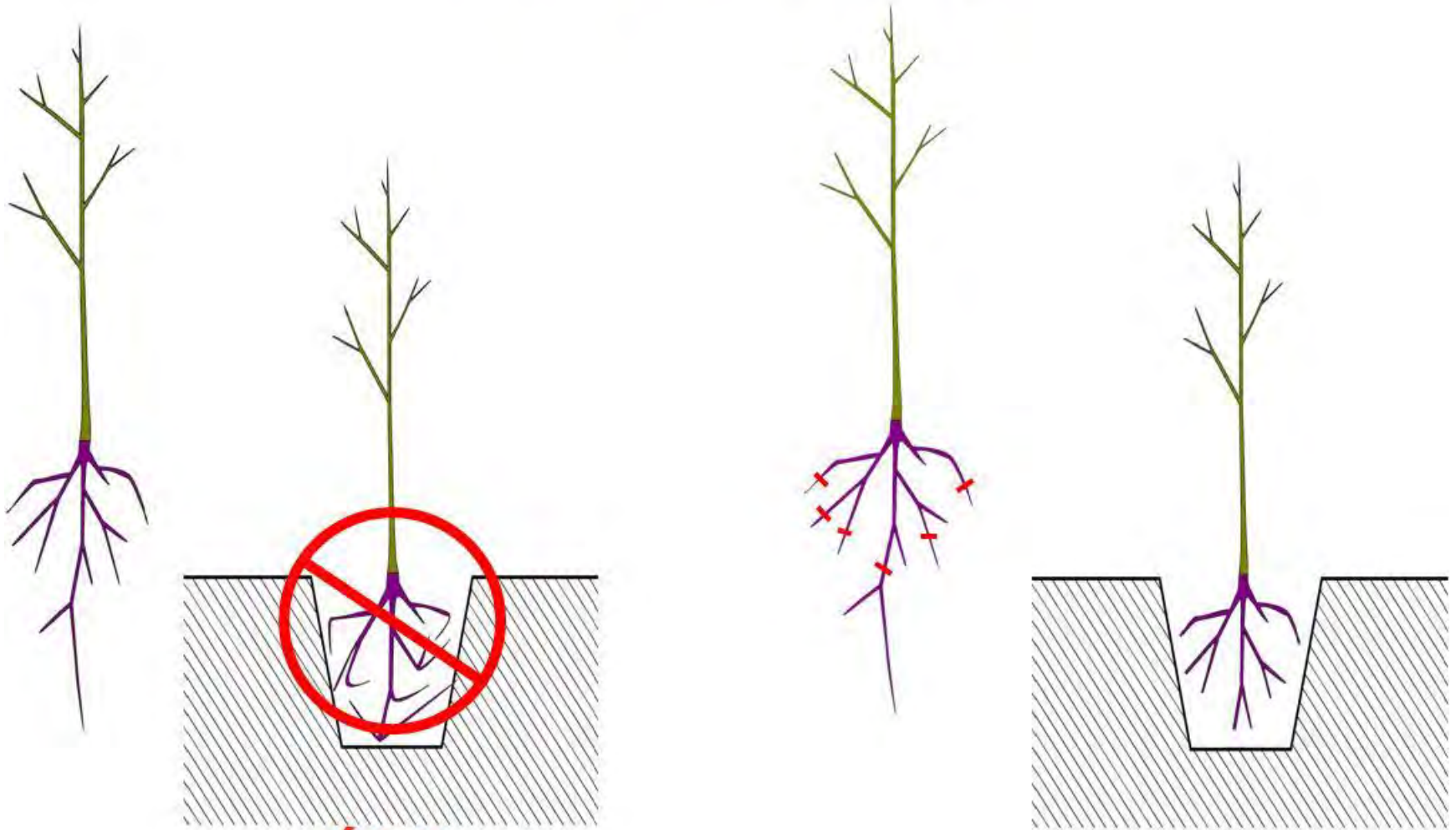
fot. A. Golis

fot. A. Golis

Zasady traktowania bryły korzeniowej

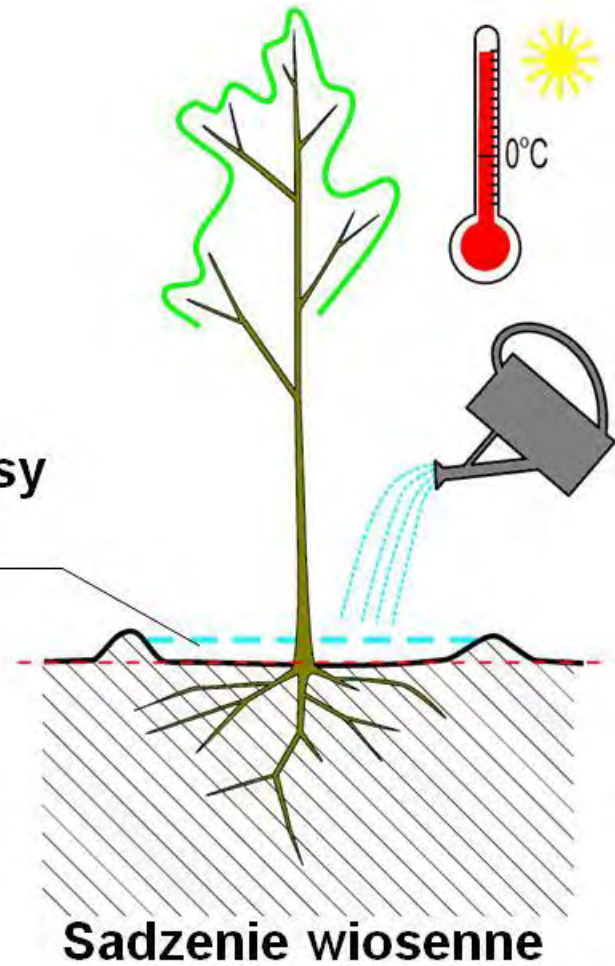

ŹLE

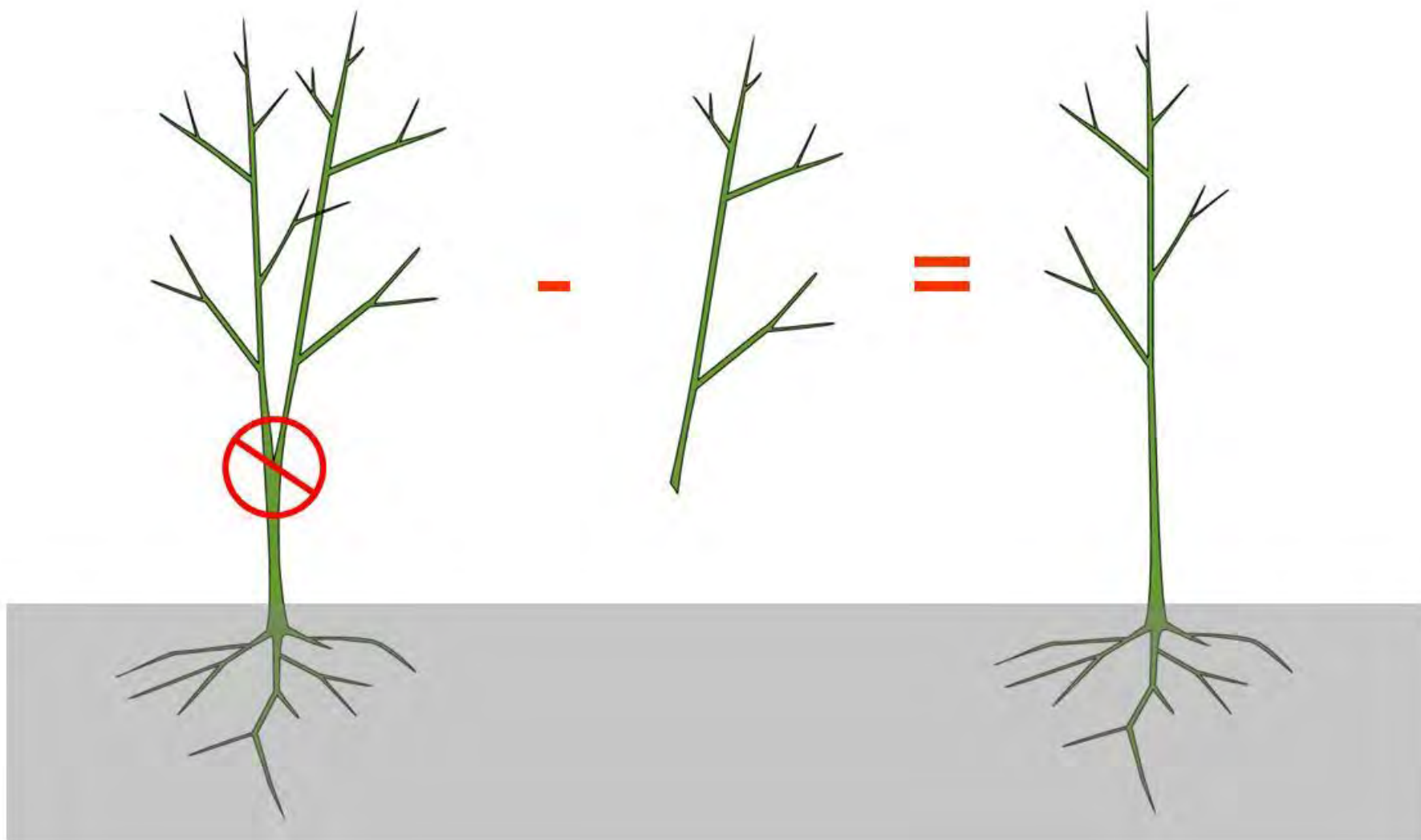
DOKŁADNIE

**Wyprofilowanie misy
do podlewania**

Zasady formowania młodych drzew

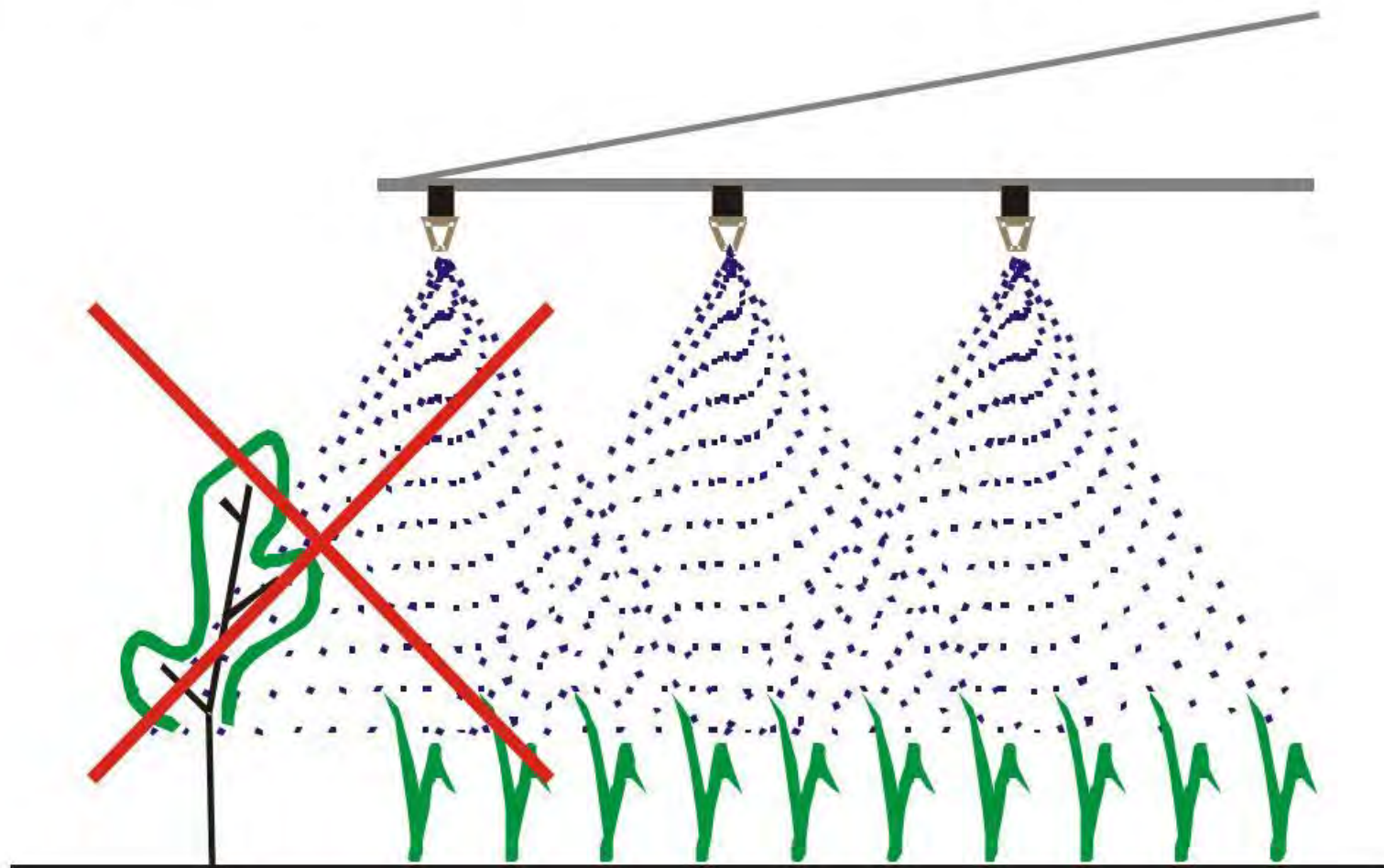

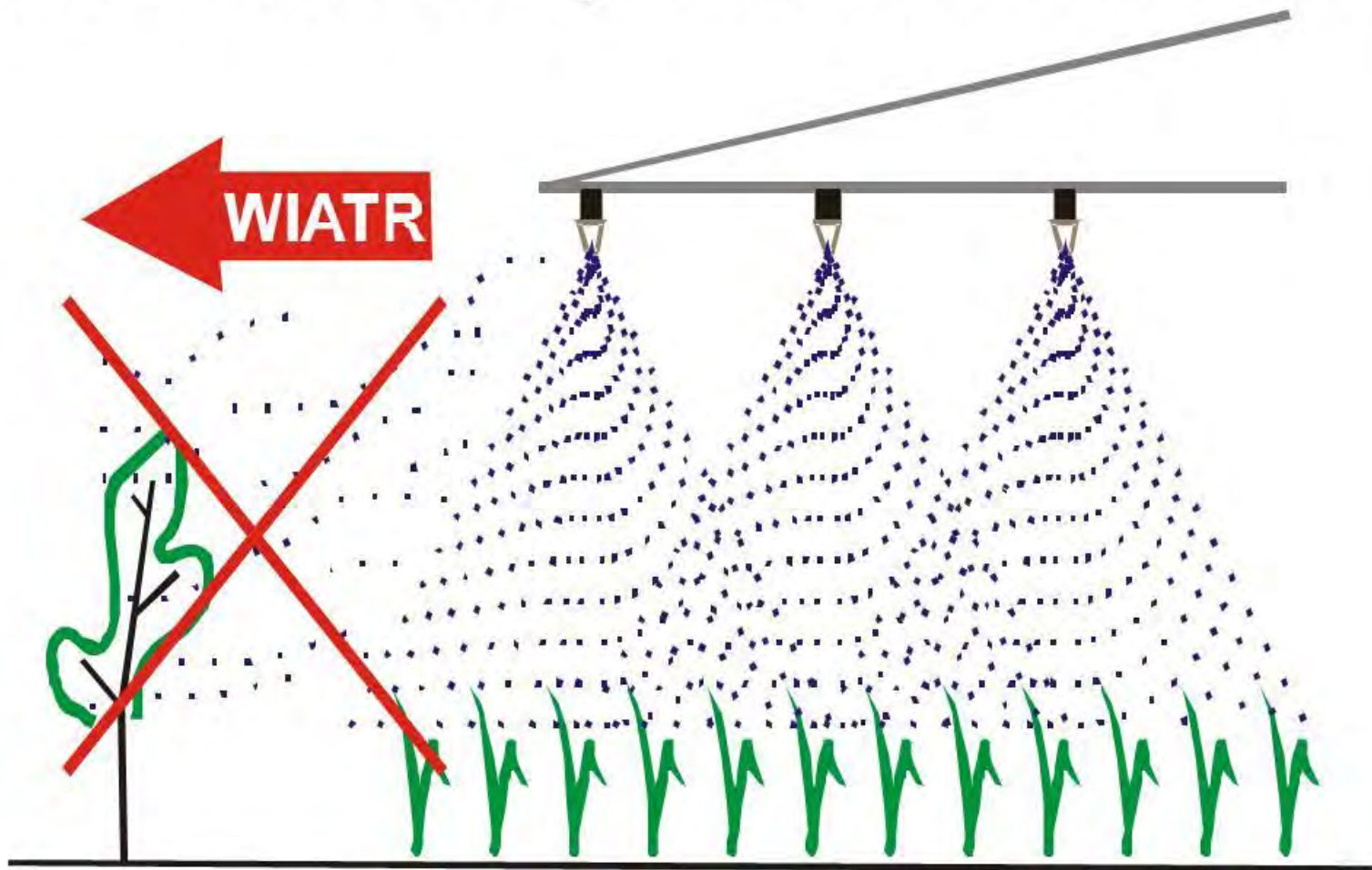
Efekty niewłaściwego formowania drzew

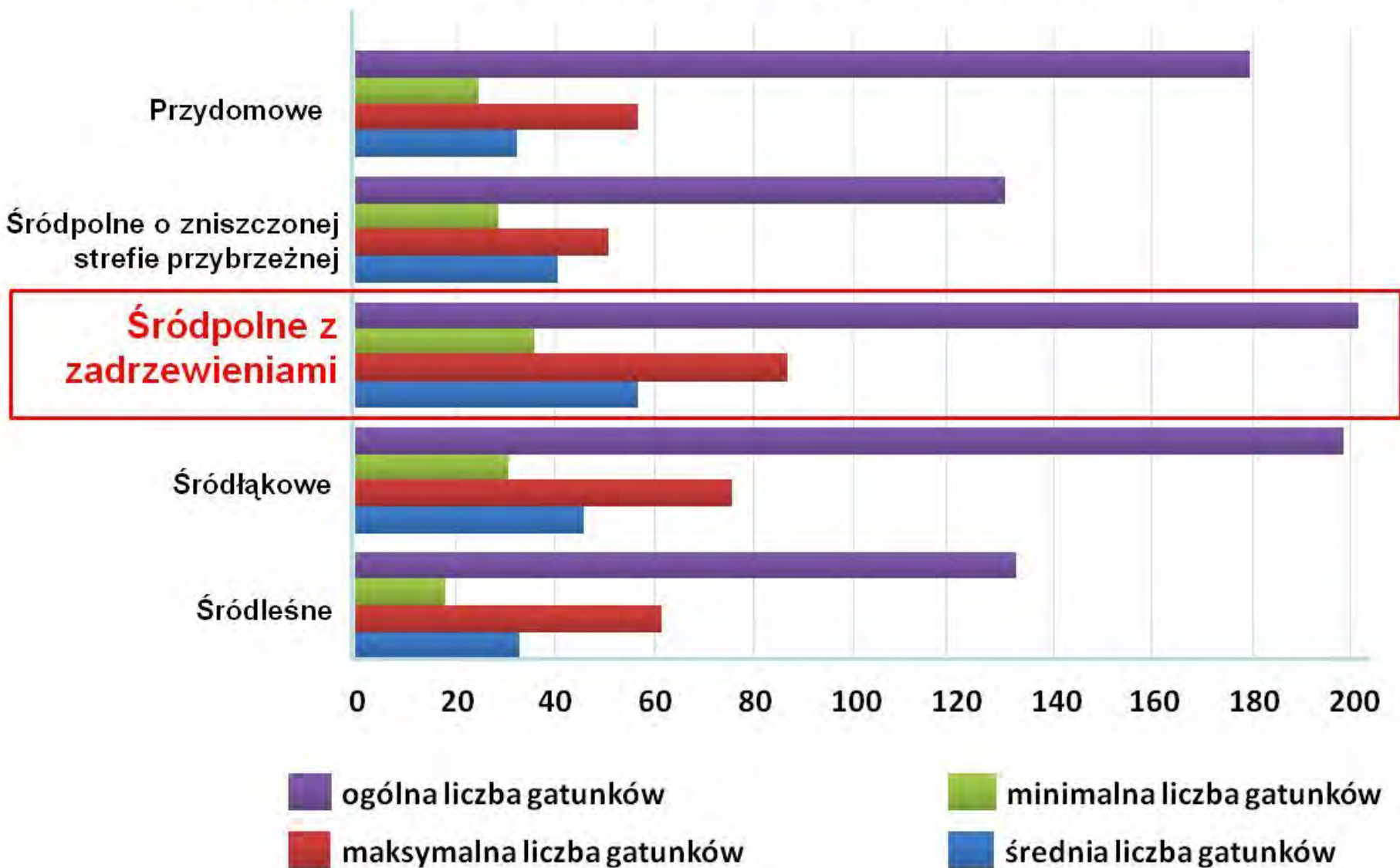
Podczas oprysku ciecz robocza nie może obejmować swoim zasięgiem drzewek

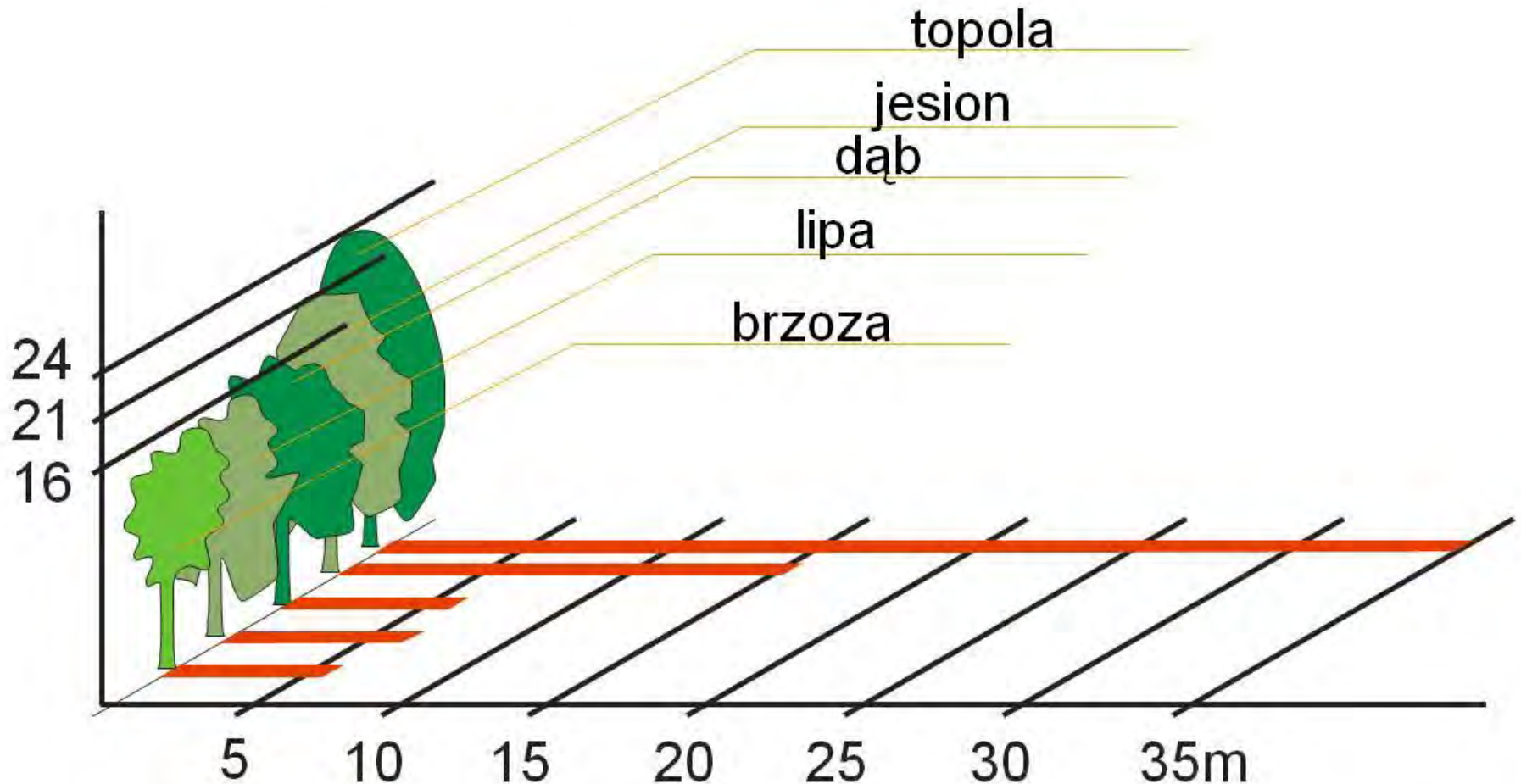
Podczas oprysku ciecz robocza nie może być „znoszona” przez wiatr na drzewka

Zróżnicowanie gatunkowe roślin przy drobnych zbiornikach wodnych

Maksymalny zasięg systemów korzeniowych wybranych drzew poza gruntami ornymi

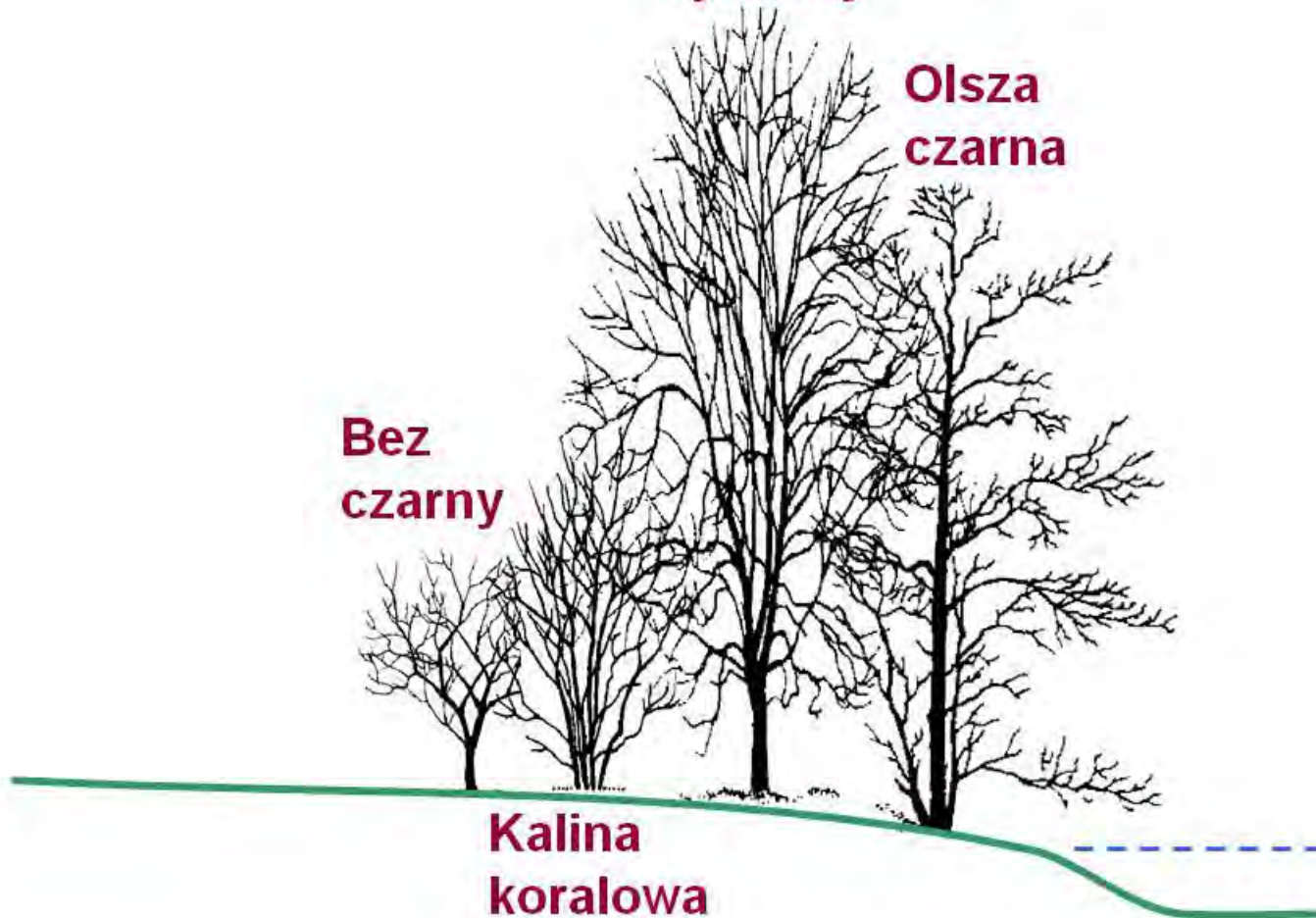
Zadrzewienie przy cieku / oczku wodnym śródłukowym

Jesień
wyniosły

Olsza
czarna

Bez
czarny

Kalina
koralowa

Zadrzewienie przy drodze śródląkowej

Jesion wyniosły

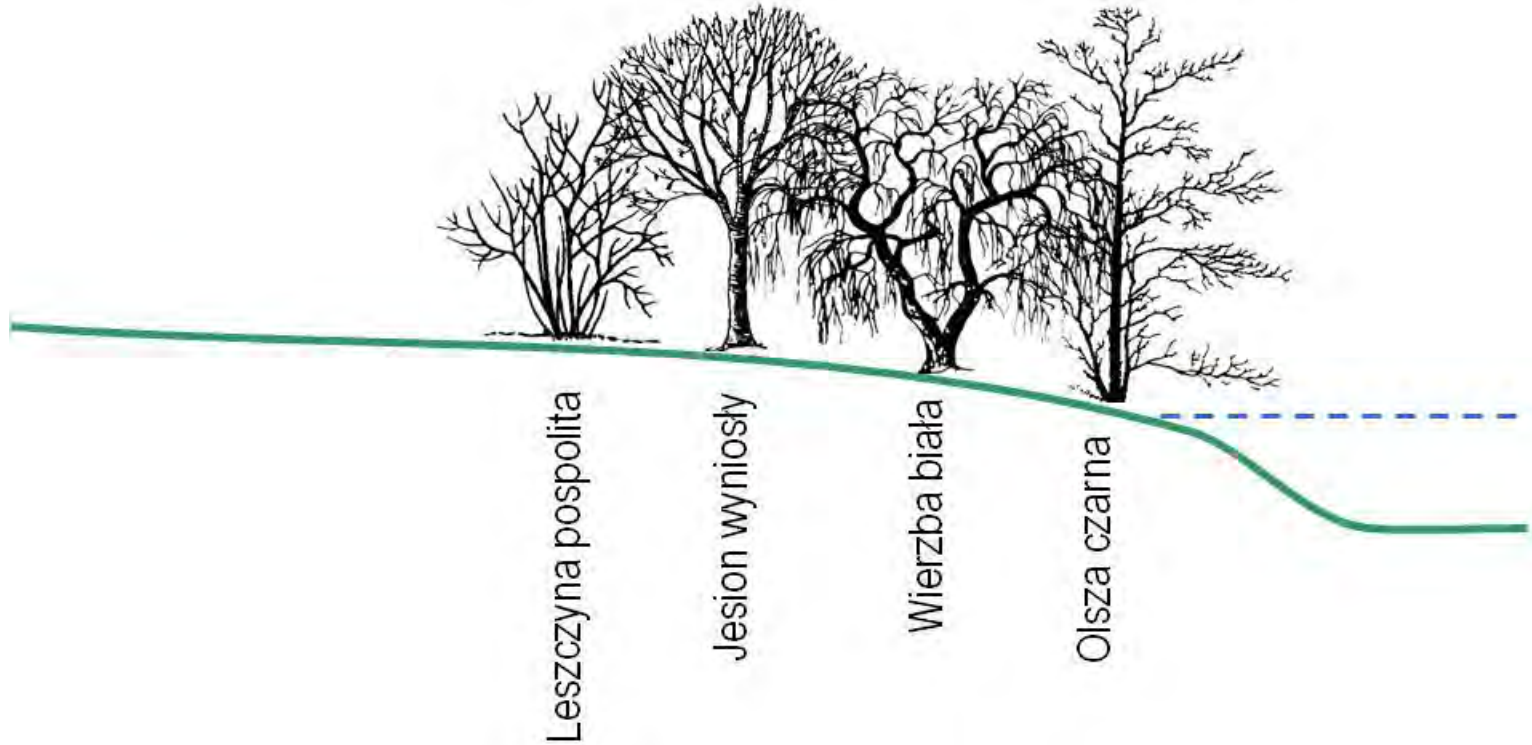
Olsza czarna

Wierzba krucha

Kalina
koralowa

Zadrzewienie przy oczku wodnym śródpolnym

Zadrzewienie wzdłuż drogi lub między, na glebach suchych i piaszczystych

Brzoza brodawkowata
Róża dzika
Jarząb pospolity (jarzębina)
Brzoza brodawkowata
Szakłak pospolity
Jarząb pospolity (jarzębina)
Róża dzika
Brzoza brodawkowata
Jarząb pospolity (jarzębina)
Bez koralowy
Sosna zwyczajna
Bez koralowy
Jarząb pospolity (jarzębina)
Róża dzika
Grusza pospolita (polna)
Szakłak pospolity
Grusza pospolita (polna)
Róża dzika
Lipa drobnolistna
Grab pospolity
Grab pospolity
Róża dzika
Lipa drobnolistna
Szakłak pospolity
Wierzba iwa

fot. A. Golis

**Uwaga !
Spadające gałęzie.**

fot. A. Golis

Dziękuję za uwagę